

توضیحاتی بدیهیم
(جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است)
رئیس - آقایانیکه مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند.
(اغلب قیام نمودند)
رئیس - اکثریت است.
اعتبارالدوله - توضیح را میخواستم بدهم.
رئیس - فرمودند مذاکرات کافی است تقاضای رأی مخفی شده است. اسامی آقایان قرائت میشود.
(بشرح ذیل قرائت شد)
مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی دامت شو کته ما امضاء کنندگان ذیل تقاضای کنیم نسبت باعتبار نامه آقای قائم مقام رأی مخفی بامهره گرفته شود. اعتبارالدوله - شیخ محمد علی الموتی - میرزا شهاب ناصر الاسلام گیلانی - ضیاء الواعظین اسمعیل العسینی - راقسی - هادی فرج الله (علیه رضا العسینی - یاسائی - احمد - الموسوی البهبهانی - مصطفی الموسوی البهبهانی - ملك الشعراء - یعقوب الموسوی - مدرس - سید حسن زعیم - حائری زاده انگریز - صدالاسلام - یعقوب الموسوی کیست؟
آقا سید یعقوب - آقا اجازه خواسته ام بی جهت خواندند.
رئیس - يك قدری تأمل بفرمائید توضیحات لازم داده خواهد شد عده که تقاضای رأی مخفی کرده اند هیچده نفر است ولی چهار مسترد کرده اند. یکی آقای میرزا شهاب است. یکی حاج میرزا علی رضا. یکی یعقوب الموسوی. دیگری هم آقای یاسائی آقا کازرونی
(اجازه)
کازرونی - پیش نهاد میدهم.
(پیشنهاد ایشان بشرح ذیل قرائت شد)
مقام محترم ریاست مجلس مقدس شورای ملی دامت شو کته. بنده تقاضا میکنم که در مورد انتخاب آقای قائم مقام رأی مخفی گرفته شود. مع کازرونی
رئیس - خوب باید رأی مخفی بگیریم.
حائری زاده - بنده عرضی دارم.
رئیس - بفرمائید.
حائری زاده - بدیهی است که صریح نظامنامه بر سابقه حق تقدم دارد آقای مصدق السلطنه شرح دادند که رأی مخفی باید بآن ترتیبی که در انتخاب هیئت رئیسه معمول است بآن ترتیب تقریباً گرفته شود. و روح رأی مخفی با این ترتیب رأی گرفتن منافات دارد برای اینکه آقایانی که پهلوی هم نشسته اند ممکن است از یکدیگر يك تفتیشاتی بکنند و این منافات دارد برای مخفی و روح نظامنامه هم این جمله را نمی رساند در آن موقع

آقای رئیس فرمودند این موقع بگذرد در موقع دیگر تغییر بدید حالا اولین قدمی است که بعد از آن موقع پیش آمده است و بنده استدعا میکنم عین نظامنامه را اجرا فرمایند و آقایان پهلوی تریبون رأی خودشان را بدهند.
رئیس - (خطاب با آقای حائری زاده) فرمودید عین نظامنامه اجرا شود؟ حائری زاده - بلی
رئیس - یعنی آن ترتیب سابق بهم بخورد.
حائری زاده بلی بلی سابق بهم بخورد.
رئیس - آقای داور (اجازه)
داور - نظامنامه مجلس تا بحال معمولاً باین قسم بمورد اجرا گذاشته شده است. اساساً حرفی ندارم که میخواهند در محل نطق رأی بدهند یاد ر مجلس خودشان رأی بدهند ولی واقعاً اوضاعی که این مجلس راجع برای مخفی نشان میدهد مثل این میماند که کلاه ابد هیچ شهادت ندارد این زشت است ما باید کاری بکنیم که مجلس خودش را دارای شهادت و شجاعتی بداند نه اینکه بگوئیم و کلاه در موقع رأی آزاد نیستند بنده باین ترتیب مخالفم.
مدرس آزادی نیست
(بعضی از نمایندگان - صریح است)
حائری زاده - آزادی نیست
(همه باین نمایندگان)
قائم مقام - اجازه بدید بنده خودم دفاع بکنم.
(جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی شد)
رئیس - خوب چون نظامنامه باید اجرا شود عین نظامنامه قبلاً قرائت میشود بعداً اجرا میشود
(ماده ۹۱ بشرح ذیل قرائت شد)
اخذ رأی مخفی بترتیبی است که در باب اخذ رأی علنی باوراق در محل نطق ذکر شد ولی در عرض اوراق مهره های سفید و سیاه استعمال میشود مهره سفید علامت قبول و مهره سیاه علامت رد است
منیشان مهره های رأی را در يك ظرفی ریخته و بطور آشکار شماره نموده و مهره های سفید را از سیاه جدا می نمایند و از همین قرار مهره های تفتیشیه را می شمارند نتیجه لا اقل سه منشی معین نموده و رئیس آن را اعلام میدارد.
رئیس - خطاب بمصدق السلطنه مقصود این ماده است.
مصدق السلطنه بلی.
رئیس باین ترتیب اگر رأی بگیریم شاید رعایت اختفاء نشود
مصدق السلطنه - همانجا در کیسه میریزند.

رئیس دوظرف است در یکی مهره تفتیشیه باید گذاخته شود در یکی مهره رأی مصدق السلطنه - ممکن است ظرف دهانش تيك باشد که کسی نه بیند
سهام السلطان - بنده يك اخطاری دارم ماده ۸۸ خوب است قرائت شود دلایلی هم در این زمینه دارم
(بشرح ذیل قرائت شد)
ترتیب گرفتن رأی علنی باوراق از این قرار است هر نماینده دارای دو ورقه مختلف است که اسم آن نماینده در روی آن ها چاپ شده است
ورقه سفید علامت قبول و ورقه آبی علامت رد است در موقع گرفتن رأی پیش خدمت مخصوص اطاق مجلس ظرف رأی را نزد نماینده برده و نماینده ورقه خود را می اندازد
پس از آنکه تمام اوراق جمع شد رئیس ختم اخذ اوراق را اعلام میکند و فوراً ظرف رأی را در محل نطق آورده و منشیان استخراج آراء نموده و نتیجه را رئیس اعلام می نماید هیئت رئیسه باید بعد از سایرین رأی بدهند
سهام السلطان - در اینجا رأی علنی را بدو قسم در ماده ۸۸ و ۸۹ معین کرده اند در ماده ۸۸ که قرائت شد و ملاحظه فرمودید ترتیب رأی علنی همان قسمی است که همیشه گرفته می شود آن وقت يك اختصاصی داده میشود برای رأی علنی در ماده ۸۹ که در صورتیکه ده نفر از نمایندگان تقاضا نمایند اخذ رأی علنی باوراق باید در محل نطق بعمل آید و اینجا در ماده ۹۱ هم نوشته اخذ رأی مخفی به ترتیبی است که در باب اخذ رأی علنی باوراق در محل نطق ذکر شد.
این دو شکل را ممکن است دارا بشود یکی مثل ماده ۸۸ که ذکر کرده اگر ده نفر تقاضا کردند بطور استثناء رأی گرفته شود آنوقت باید در پشت تریبون آن رأی را بآن طریق که می فرمایند مجری کرد ولی چون در این جا ده نفر تقاضا نکرده اند که در محل نطق اخذ رأی شود باید بترتیب سابق یعنی مثل رأی علنی همانطوریکه عرض کردم در همانجائیکه نشسته اند رأی بدهند مگر ده نفر تقاضا کنند که در پشت تریبون رأی گرفته شود والاچه در رأی مخفی وجه در رأی علنی اگر تقاضا نکردند در پشت تریبون رأی گرفته نمیشود و در ماده ۹۱ چیزی مصرح نمیکند که رجوع کند بماده ۸۹ ممکن است بترتیب ماده ۸۸ رأی گرفته شود یا بترتیب ماده ۸۹
رئیس - آنچه فرمودید ماده ۹۰ می گوید در واقعیکه اخذ رأی علنی باوراق ممکن یا حتمی القبول است هر گاه یا نزرده نفر از اعضاء کتباً تقاضا نمایند رأی

مخفی گرفته شود حالا ۱۵ نفر تقاضای رأی مخفی کرده اند و ترتیب رأی مخفی را هم در ماده ۹۱ معین کرده و اشاره میکنند بماده ۸۹ و این اشاره که دارد بماده ۸۹ باین تفاوت است که عوض اینکه ورقه بدهند مهره سیاه و سفید میدهند
(یکی از نمایندگان - اشاره ندارد)
رئیس - چرا اشاره دارد بماده ۸۹ میگوید اخذ رأی مخفی بترتیبی است که در باب اخذ رأی علنی باوراق در محل نطق ذکر شد ولی در عوض اوراق مهره های سفید و سیاه استعمال میشود
بنابراین حالا می آیند مهره ها را توزیع میکنند بعد کیسه را هم می آورند
(اخذ رأی بعمل آمده آقایان سابق الذکر استخراج نمودند و نتیجه به ترتیب ذیل حاصل شد)
مهره تفتیشیه ۱۰۴
مهره سفید علامت تصویب ۵۹
مهره سیاه علامت رد ۴۶
رئیس - یکی زیادی است معذک یکی هم کسر بشود باز اکثریت است به اکثریت ۵۸ رأی تصویب شد
مهره ها گویا بیش آقایان مانده است گمان میکنم آن مهره ها را باید بدید به آقای مصدق السلطنه جلسه روز يك شنبه آقای سرکشیک زاده
(اجازه)
سرکشیک زاده - در دو جلسه قبل نسبت باعتبار نامه آقای امیراعلم از طرف نماینده محترم آقای رئیس التجار مخالفت شد بنده تقاضا می کنم در جلسه آینه جزو دستور باشد
رئیس - بلی جزو دستور هست. می خواستم عرض کنم جلسه روز يكشنبه ۴ ساعت قبل از ظهر.
دستور: اولاً مسئله تحلیف، ثانیاً اعتبار نامه آقای امیراعلم، ثالثاً بودجه مجلس مخالفی ندارد؟
(گفته شد خیر)
(جلسه يك ساعت و ربع بعد از ظهر ختم شد)
رئیس مجلس شورای ملی - مؤتمن الملك
جلسه ۱۸
صورت مشروح مجلس
یوم يكشنبه ۲۲ ثور
۱۳۰۳ مطابق ۶ شوال ۱۳۴۲
مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر به ریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید.
(صورت جلسه یوم شنبه ۱۹ ثور را آقای آقا میرزا شهاب الدین قرائت نمودند)
رئیس - آقای صولت السلطنه (اجازه)

که تشریف آوردند و با آن طاق و بیان مدافعه کردند. نما کره کردم بالاخره مجلس شورای ملی برای حفاظت اساس قانون و نظام نامه (این را باز عرض می کنیم که اگر ما نظام نامه خودمان را حفظ نکنیم بقیه بنده یک قهری بی انصافی است که از مردم منتظر باشیم قوانین را که ما برایشان وضع می کنیم عمل کنند) آن را برت رازد گردو شاید هم انجمن نظارت در اینجا عرض بشود که غرض داده بود ولی این وظیفه من نبود که بگویم غرض بخروج داده اند و علم بیاطن نداشتم ناچار بودم بظاهر عمل بکنم اگر انجمن نظارت بدباد وظیفه مدعی - العموم است که غرض رانی ناظر بایست تظارت را ثابت کند و آنها را جلب کند به معسکه و مجازات کنند. ناظر آنته تکلیف خودشان را بداند اندر الا اگر ما بخواهیم در این مسئله بی مبالائی کنیم و بدون هیچ سندی کاغذی و کیل هر کس باشد (خدای من شاهد است که من خجالت میکشم در این موقع که اسم آقای امیر اعلم اینجاست مخالفت میکنم ولی من مجبور شدم آدم اینجا من آقای امیر اعلم یک شخص مقدس محبوب لایقی میدانم)

ولی در این حال وظیفه وجدانی من این است که با نماینده بدون اعتبار نامه مخالفت کنم و نمیشود اشخاص را بدون هیچ سندی در اینجا قبول کنیم آن وقت در دوره ششم (بقول یکی که گفت مخالفت بکن راه باز میشود نوشته حکم و وزارت داخله هم میآید بنده حالا باز یک تکرار هم که حالا شاید از حدود وظیفه من خارج است و توسط آقای سردار معظم خراسانی به مجلس شورای ملی رسیدیم میخوانم توسط آقای سردار معظم خراسانی مقام مقدس مجلس شورای ملی سه کیبه آقای مدرس آقای مشیرالدوله آقای رئیس التجار ملت ایران خصوص خراسان سعادت استلال مملکت که در دوره پنجم از مسلمات و مطلب را خیلی روشن دانسته و میدانند بیهی است این تعالی و نیک بختی منوط خواهد بود به و کلای صالح قانونی حقیقتاً چون مجلس مقدس را میزبان صحت و بهللا دانسته و رئیس دولت را در صحت جریان قانون جدی شناخته بدون لاجظه و محافظه بلکه برای حفظ حیثیت مملکت و صیانت قانون کامبختی تجدید انتخاب را لازم شمرده توجه مجلس مقدس را در این راه انتصابات حوزه مشهد که مطابقت کامله با قانون نداشته و تجدید انتخابات جلب می نمایم

هیئت انجمن نظارت انتخابات مشهد فاضل بسطامی - ناظم التولیه - سید المرعین عبدالرحیم - وهاب اف - هدایت حاج حسن آقا ملک التجار - اینها هیئت نظارت سابق بودند حالا یکی بپطار است و یکی بقال و رفته اند عقب کارشان شیخ ابراهیم زاده - تاریخش کی است؟

رئیس التجار - از مجلس .
رئیس - آقای دادور .
(اجازه)
دادور - بیانات آقای رئیس التجار یک قسمت راجع بود با انتخابات خراسان و در ضمن بر میگشت با انتخابات آقای امیر اعلم .

رئیس التجار - از مجلس .
رئیس - آقای دادور .
(اجازه)
دادور - بیانات آقای رئیس التجار یک قسمت راجع بود با انتخابات خراسان و در ضمن بر میگشت با انتخابات آقای امیر اعلم .

از سایرین اطلاع دارند و موخلف هم هستند با اجرای آنها عمل نمی کنند بالطبع در یک چنین مملکتی یک عفو و افاض هائی ضرورت دارد یعنی باید بطور کلی یک انتخابات را نگاه کرد و یک نظر جامع الاطرافی بداخت و دید که آیا میشود گفت این شخص تقریباً موافق قانون انتخاب شده است یا نه؟ و این بحث تنها بر انتخابات خراسان نیست این بحث بر انتخابات همه ایران است و این بحث ما است و ما باید که ملت ایران اکثریتش یک کازدبگری را که آقای رئیس التجار دارای سواد و معلومات نیست جز این چاره نیست و هیچ و کیلی هم جز این نمیتواند رفت و کند و به همین ترتیب بوده است که شبهه ها آمده اند و رسیدگی باعتبار نامه ها نموده و رأی داده اند.

نفع و ذی علاقه بیک مسئله شد چشمهای بسته میشود
یابا بالعکس باید گفت چشمهای بسته موضوع قانون پرستی باز میشود حساس می شود وطن پرستیش منور میشود این جزئیات پیش میآید که دیدید
انجمن نظارت آمدند نشستند مدتی موافق یک ترتیبی انتخابات را شروع کردند بعد بعضی شان مایوس شدند و بالاخره بعد از مدتها بر میآورد یک شرحی مینویسد به ابالت خراسان چون نمیخواستند بعلت این که یکدیگر را کانبدند در آنجا بوده آیا ما باید تصور کنیم هفت هشت نفر را که کفتم انجمن نظارت را تشکیل میدهند اینها یک اشخاصی هستند که از آسمان نازل شده اند بدون هیچ هوی و هوس و بی غرض کاری کنند و با اینکه کانبدید هستند بدون هیچ غرضی با انتخابات میکنند
خیر یک اشخاصی زحمت کشیدند و شاید حقتان هم بود انتخاب بشوند ولی وقتی که مایوس شدند و انتخابات تمام شد دیگر حقتان نبودند از آنکه مدت انتخابات تمام شد یک کشمشکشی در قضیه اعتبار نامه بکنند بالاخره یک کاغذی انجمن نظارت شهر مشهد بپسردار اسدوالی خراسان می نویسد که حالی میخوانم
با کمال توقیر و احترام در جواب مراسله وزارت جلیله داخله بعرض میرساند که در نتیجه چهار جلسه میتوالی انجمن نظارت راپرت انتخابات و کلاه شهر مشهد و بلوکات رادر دوره پنجم مجلس شورای ملی نوشته لقااً تقدیم داشنه و صورت کلیه آراء و کانبدیدا و صورت تفرقه های مصرف شده رادر جزو بسته معنوی شکایات سر بسته بلاك ومهر انجمن نظارت بضمیمه پاکت معروضه حضور مبارک تقدیم داشت از قرائت راپرت مزبور رأی انجمن معذور مبارک حضرت اشرف مکشوف خواهد شد خوب حالا فرض میکنیم بعد از آنکه اکثریت این انجمن نظارت کانبدیدای و کالت بوده است و متوجه شده است و با بالاخره خواستند او را متوجه کنند که خوب نیست و بیش از این کشمشکش صورت خوبی ندارد لازم دانسته است که بگوید اعتبار نامه ایشان میدهم و در این ضمن آن ورقه را هم نوشته اند اتفاقاً آن ورقه آتش گرفت آن اعتبارنامه از بین رفت در این صورت می بایست به آن اشخاص که زحمت کشیده اند

امیر اعلم یک کسی هستند که در این مملکت چندین سال وقت خودشان را صرف حفظ الصحه این مملکت کرده اند و ببنک نامی و درستی و صداقت معروف هستند شایان شان را نمی شناسید؟ خراسان ایشان را نمی شناسد . . .
رئیس التجار - بنده در باره ایشان حرفی نزد
دادور - بنده هم در باره ایشان صحبت میکنم . . .
مدرس - امضاء را هم بخوانید .
دادور - فاضل بسطامی رئیس انجمن نظارت در حال پس انجمن نظارت با همه نظریه داشته است این قضیه را همین طور بگذارد و اعتبار نامه ندهد بالاخره راجع به آقای امیر اعلم (که عجالتاً بنده از ایشان و از رای شعبه که صحت انتخاب ایشان را تصدیق کرده و رأی داده است دفاع میکنم
می نویسد اگر قبول میکنند اعتبار نامه برایشان فرستاده شود بنده در این صورت نمی دانم چه اعتراضی بشعبش موارداست سه نفر را انتخاب کرده است رفته اند صورت مجلس را دیده اند و بشعبه راپرت داده اند
البته در این صورت جلسه یک نوانصی هست مثل همه صورت جلسه ها و البته آقایانی که میخواهند مخالفت بکنند خوب است یک نظری بکنند که در مجلس چه وای هائی داده اند آیا آقای امیر اعلم با همه این مقامات با سابقه خدماتی که به مملکت کرده اند با سابقه که در خراسان دارند میشود گفت که ایشان را نباید قبول کرد می شود گفت مجلس نباید با ایشان رأی بدهد؛ اگر چنین چیزی را وجداناً و از روی وجدان رأی میدهند خودشان می دانند البته رأی اکثریت مجلس مطاع است .

رئیس - می فرمایند مذاکرات کافی است
رئیس التجار - بنده از پشت تریبون مرخص شدم فرمودید اگر مذاکرات تمام شده است بروید عرض کردم اگر این قسمت راجع به تمام شد .
(همه بی نمایندگان مذاکرات کافی است)
صدای زنک رئیس امیر بسکوت
رئیس التجار - آنوقت بنده اعتراض خود را راجع به انتخابات مشهد عرض می کنم .
(جمعی از نمایندگان مذاکرات کافی است)
همه صدای زنک رئیس
رئیس التجار - معلوم می شود با انتخابات مشهد و حرف انجمن نظارت و مشهدی ها مجلس نمی خواهد رسیدگی کند و بنده هیچ مذاکره نکردم
دادور - سه اعتبارنامه دیگر هم مانده است . . .
(صدای زنک)
رئیس التجار - اعتبار نامه ندارد نمی خواهند رسیدگی کنند .
(صدای زنک)
رئیس التجار - اجازه میفرمایند بنده عرض را بکنم توضیح می خواهم بدهم موافق قانون
رئیس توضیح راجع بچه مطلب
رئیس التجار - موافق قانون راجع به این صورت مجلس که ببجس فرستاده شده است .
(جمعی از نمایندگان مذاکرات کافی است)
رئیس التجار مجلس شورای ملی که مرکز نقل مملکت است رسیدگی می کند یاخیر .
بنده از حقوق خراسانیها تا آخرین درجه دفاع خواهم کرد
حاج حسن آقا ملک التجار شما خراسانی نیستید اصفاها نیستید
رئیس - این توضیح نبود . این استیضاح است
رئیس التجار بنده مطابق نظامنامه داخلی عرض میکنم
(جمعی از نمایندگان مذاکرات کافی است)
رئیس - کای می گیریم به کفایت مذاکرات آقای مصدق السلطنه اخطاریت دارید .
مصدق السلطنه بلی بنده عرضی راجع بنظامنامه دارم
رئیس بفرمایند
مصدق السلطنه در نظامنامه مجلس راجع باخذ رأی به قیام و قعود هیچ طریقته معین نکرده یعنی تا کتون معمول بوده است که بر میخواستند و هر کس مخالف بوده یا

مصدق السلطنه اخطاریت دارید .
مصدق السلطنه بلی بنده عرضی راجع بنظامنامه دارم
رئیس بفرمایند
مصدق السلطنه در نظامنامه مجلس راجع باخذ رأی به قیام و قعود هیچ طریقته معین نکرده یعنی تا کتون معمول بوده است که بر میخواستند و هر کس مخالف بوده یا

مصدق السلطنه اخطاریت دارید .
مصدق السلطنه بلی بنده عرضی راجع بنظامنامه دارم
رئیس بفرمایند
مصدق السلطنه در نظامنامه مجلس راجع باخذ رأی به قیام و قعود هیچ طریقته معین نکرده یعنی تا کتون معمول بوده است که بر میخواستند و هر کس مخالف بوده یا

مصدق السلطنه اخطاریت دارید .
مصدق السلطنه بلی بنده عرضی راجع بنظامنامه دارم
رئیس بفرمایند
مصدق السلطنه در نظامنامه مجلس راجع باخذ رأی به قیام و قعود هیچ طریقته معین نکرده یعنی تا کتون معمول بوده است که بر میخواستند و هر کس مخالف بوده یا

مصدق السلطنه اخطاریت دارید .
مصدق السلطنه بلی بنده عرضی راجع بنظامنامه دارم
رئیس بفرمایند
مصدق السلطنه در نظامنامه مجلس راجع باخذ رأی به قیام و قعود هیچ طریقته معین نکرده یعنی تا کتون معمول بوده است که بر میخواستند و هر کس مخالف بوده یا

ممتنع بوده قعود میکرده بنده می بینم يك ماده هم در نظام نامه هست ماده ۱۲۰ است و راجع باین است که هر کس از مجلس خارج شود اگر ۳ مرتبه در موقع اخذ رأی حاضر نباشد يك جریمه برای او معین می شود و نام او هم در روزنامه رسمی درج میشود.

این در حقیقت يك مجازاتی است برای اشخاصیکه در مجلس نیستند و اگر رفتند بیرون باین مجازات مبتلا خواهند شد که نامشان درج بشود و جریمه هم بدهند اگر در خود مجلس باشد و رأی ندهد جزء مخالفین شمار میرود (بنده خودم را عرض میکنم) در آن ساعتی که مذاکره میگردند بنده نبودم و مذاکرات را نشنیدم و نمی دانم رأی بدهم که مذاکرات کافی است یا خیر؟

پس اگر بیرون بروم دچار ماده ۱۲۰ می شوم و اگر داخل مجلس باشم جزو مخالفین محسوب می شوم این است که از مقام ریاست مجلس خواهش میکنم يك تکلیفی برای ممتنعین معین کنند که چه باید کرد.

رئیس - این اشکال راجع بقانون اساسی است چیزی نیست که ما بتوانیم رفعش را بکنیم پس رأی گرفته میشود. آقایانیکه مذاکراتی را کافی میدانند قیام فرمایند.

(غالب قیام نمودند)

رئیس - اکثریت است. پیشنهادی است از طرف آقای حائری زاده رسیده است قرائت میشود.

پیشنهاد مزبور بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که در موقع انتخابات مشهد کمیسیون ۱۲ نفری از شعب انتخاب شده پس از ملاحظه دوسه برابر آنرا تقدیم مجلس نموده تکلیف انتخابات مشهد تعیین گردد.

سید ابوالحسن حائری زاده حاج عزالمالك بنده مخالفم (پیشنهادی از طرف آقای رئیسالتجار نیز بشرح ذیل قرائت شد)

مقام ریاست مجلس شورای ملی نظر باینکه انجمن نظارت انتخابات مشهد بملاحظات عدیده قادر بابرار عقیده در انتخابات نبوده و حکمیت آن را به مجلس شورای ملی واگذار نموده است و مطابق نظامنامه داخلی مجلس شورای ملی نیز پیش بینی شده است که انتخاباتی که صحت جریان آن مورد تردید است برای دقت بیشتری مطلب بکمیسیون تحقیق رجوع شود والا قهراً مطلب مستلزم آن است که تمام دوسه در مجلس قرائت شده حکمیت آنرا بفرمایند. رئیسالتجار رئیس - در واقع هر دو راجع بيك مطلب است.

آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - اگر آقایان خراسانی در عرایض بنده دقت بفرمایند تصور می کنم خودشانهم با عقیده بنده موافق باشند این چهار نفر که از مشهد انتخاب شده اند اعتبار نامهایشان بچهار شعبه رجوع شده است و تقریباً هفتاد هشتاد نفر باید در این مسئله دقت نظر بکنند و مطالعه بکنند و رأیشان را بیاورند بمجلس و راجع به بیك از آقایان بيك مباحثات و مذاکراتی در مجلس می شود و این مسئله تولید زحمت برای خود آقایانهم فراهم می کند و صرف وقت هم زیاد میشود بنابراین پیشنهاد کردم از شعب دوازده نفر یعنی از هر شعبه دو نفر انتخاب بشوند و این کمیسیون تحقیق این دوسه را کاملاً مطالعه کند و رأی برتی بمجلس بدهد خیال میکنم اینطور با مطالعه تر و اعتراضاتش هم کمتر خواهد بود این بود پیشنهاد بنده دبلیش هم همین بود.

رئیس - آقای رئیسالتجار (اجازه)

رئیسالتجار - حاج عزالمالك مخالف بودند جواب توضیح ایشانرا بدهند بعد بنده عرض می کنم رئیس - پیشنهاد فرمودید توضیح بدهید بعد ایشان میفرمایند.

رئیسالتجار - بنده اینک در آنجا عرایضم را عرض کردم مقدمتاً می خواهم عرض کنم از نقطه نظر این بود که بی عرض انجمن نظارت مشهد و خودم را در مجلس شورای ملی مدلل کنم خیلی تأسف دارم که آقای داور مخبرم هترم شعبه شش یا اینک بنده با نهایت ادب و نزاکت شرح مختصری راجع بشعبه شش عرض کرده بودم حملاتی کردند و بالاخره تمام عرایض بنده را غیروارد و فرمایشات خودشان را صحیح

سر کشیک زاده - این توضیح نیست. رئیسالتجار - با آقای رئیس است شما نباید بگوئید.

رئیس - مختصر بفرمائید رئیسالتجار - میفرمائید هم عرض نکنم عرض نمی کنم - انجمن نظارت را طرف حمله قرار دادند انجمن نظارت برای اینک نسبت داده نشود که عرض دارد به همین جهت خودش رأیش را بمجلس واگذار کرده و هیچ رأی نداده اما بنده این پیش نهاد را تهیه کرده بودم که قیلاً بمقام ریاست تقدیم بکنم از نقطه نظر اینک مورد اعتراض واقع نشود پیشنهاد کردم دوسه انتخابات مشهد را دوازده نفر باشش نفر از قبیل حضرت اشرف عالی و آقای مستوفی المالك و آقای مشیرالدوله ده دوازده نفر از این اشخاص مبرز (البته همه مبرزند همه محترمند بی عرض هستند) انتخاب بشوند و دوسه را که بيك انجمن نظارت و اهلی بيك

مملکتی به امید اینک مجلس رسیدگی خواهد کرد (و نمیدانند هنوز بنده داخل در مذاکره نشده ام فوراً می فرمایند که باید رأی داد) رسیدگی بکنند و نتیجه رسیدگی خودشان را بمرض مجلس برسانند مجلس هم رأی بدهد آن وقت هم بنده اداء وظیفه کرده ام هم کسی نمی تواند بگوید فرض بخرج داده ام وهم نمیشود گفت مجلس شورای ملی از نقطه نظر عاطفه واحساسات این رأی را داده دیگر آقایان مختارند .

رئیس - آقای حاج عزالمالك (اجازه)

حاج عزالمالك - چون راجع باصل انتخابات صحبت نبود بنده هم عرض نمی کنم برای اینک با توضیح آقای مخبر که این نظار چه نظری نسبت با انتخابات داشته اند بعقیده بنده قضاوتی که مجلس شورای ملی خواهد فرمود قضیه را حل خواهد کرد اما راجع باین دو پیشنهاد منطقی را که آقای حائری زاده بیان فرمودند بند را قانع نکرد زیرا که فرمودند اگر شعب رسیدگی بکنند ۷۶ نفر در انتخابات مشهد نظر خواهند داشت و بهتر این است دوازده نفر اینکار را بکنند مطابق همین منطق گمان میکنم لزومی نداشته باشد که بيك چنین کمیسویی مراجعه شود بعلاوه مجلس شورای ملی هم نسبت به بیك قضاوت میکنند در اینصورت نمیدانم چه لزومی دارد که بکمیسیون بفرستیم شعبه دیده است و بمجلس آمده است و مجلس شورای ملی هم نسبت به بیك جداگانه رأی میدهد و قضاوت خود را خواهد کرد .

رئیس - رای گرفته میشود پیشنهاد که راجع است بکمیسیون تحقیق آقایانی که پیشنهاد آقای حائری زاده را تصویب میکنند قیام فرمایند

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد رأی گرفته می شود به راپرت شعبه یعنی بنمایندگی آقای امیراعلم آقایانیکه نمایندگی ایشان را تصویب میکنند قیام فرمایند

(غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد دستور جلسه سه شنبه چهار ساعت قبل از ظهر تعیین کمیسیون خارجه و کمیسیون مالیه و کمیسیون نظام و بعد بودجه مجلس اینرا هم باید عرض کنم که بيك فقره لایحه از طرف اداره مباشرت راجع باستخدام دونفر اتباع خارجه برای مطبوعه رسیده است و بيك فقره لایحه از طرف دولت راجع بتخفیف وجه تذکره اتباع خارجه که فقیر و بی بضاعت هستند رسیده هر دو لایحه باید رجوع شود به کمیسیون خارجه لایحه که راجع است به تذکره باید بکمیسیون مالیه هم رجوع شود لایحه دائره مباشرت هم راجع به کمیسیون خارجه است و هم بکمیسیون

مساسبات مجلس پس در هر صورت کمیسیون خارجه باید در جلسه سه شنبه انتخاب بشود.

آقای ضیاء الواعظین (اجازه)

ضیاء الواعظین - بنده راجع بجواهران ایران و ذخائر ملی که در اروپا بفروش رسیده است سؤالی از آقای وزیر مالیه داشتم و صورت سؤال را هم تقدیم مقام ریاست کرده ام در صورتیکه جریان قانونی خودش را طی کرده است استدعا میکنم مقرر بفرمائید جلسه دیگر حاضر شوند

رئیس - ابلاغ شده است تأکید میشود که در جلسه روز سه شنبه بیایند جواب بدهند

رئیسالتجار - بنده از مقام محترم ریاست استدعا میکنم راجع بمواد قانون انتخابات و نظامنامه داخلی چون بنده سؤال کرده بودم و جواب داده نشد تقاضای من مقرر فرمائید در جلسه آتی جزو دستور بشود و در این باب مذاکره شود که آیا مجلس آنها را لغو کرده است یا نه؟

رئیس - بنده این را نمی توانم جزو دستور بیاورم مگر آنکه در جلسه دیگر پیشنهاد کنید .

رئیسالتجار - چشم پیشنهاد میکنم چون بنده عقیده دارم که بيك نفر و کیل باید در پشت تریبون سؤال خودش را بکنند نه اینکه برود در روزنامه بنویسد چون بنده این حق را برای خودم می دانم این است که سؤال میکنم

رئیس - بعد پیشنهاد میفرمائید اگر مجلس تصویب کرد جزو دستور گذارده میشود .

آقای آقاسید یعقوب (اجازه)

آقاسید یعقوب - بنده چون دستور را معین فرمودید و بودجه مجلس را جزء آن معین فرمودید خواستم عرض کنم آن را هم معین فرمائید و راجع به کمیسیونها هم اعضاء کمیسیون فوائدها را پنج نفرش باقی مانده است این راهم تذکر آ عرض میکنم بفرمائید انتخاب کنند .

رئیس - اولاً بودجه را عرض کردم ثانیاً همین کمیسیون را در جلسه بعد معین بفرمائید ما بقیش می ماند برای جلسه دیگر .

آقای رئیسالتجار تشریف بردند؟ (گفتند بلی)

(مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی . مؤتمن الملك منشی معظم السلطان - م شهاب